

o controlat de prop els grups radicals dels colons fins que no ha estat massa tard, fins després de la matança en la Tomba dels Patriarques d'Hebron. Ara la comunitat internacional, especialment els Estats Units, han pitjat l'accelerador i han exigint que es desarme si no a tots sí als més radicals. El Govern israelià, que era molt reticent a fer-ho, sembla que s'ha conformat a l'evidència i la setmana passada va començar a controlar i interceptar els vehicles jueus en els territoris ocupats.

Quin futur els espera? Però quin futur espera aquests jueus que somnien a fer de Cisjordània i Gaza el gran Israel i a conquistar, a partir d'aquests territoris, terres a l'est del riu Jordà?

Ningú no ho sap perquè la confusió teòrica és notable. Tant que fins i tot els pacifistes de Pau Ara, els més pro-palestins d'entre els israelians, afirmen que no han de desmuntar-se tots els assentaments, sinó només els més provocatius. En la tenda aixecada al davant de la presidència del Govern reparteixen mapes i elaboren estadístiques sobre la població jueva i àrab de Cisjordània. Però no s'atrevei-

La violència s'ha reprès amb força als territoris ocupats. Els assentaments jueus són habitats per un gran nombre de militants extremistes que posen en perill els acords de pau.

xen a insinuar que mentre la presència dels colons continue sent, com ho és avui, vista com una provocació pels palestins no hi haurà pau. Aquesta és la dura realitat.

Vicent Partal

(amb informacions de **Montse Serra** des de Jerusalem)

Enterrar la pau a Hebron

La matança d'Hebron ha alterat el clima polític de l'Orient Mitjà. En aquest article Josep Morell descriu la ciutat escollida per a fer renàixer la tensió.

Vaig arribar una tarda plena de sol a Hebron. El meu taxista, en Menash, tenia un interès especial per portar-me a aquesta ciutat de Cisjordània. Corrien els dies de la guerra del Golf, Israel, els països àrabs, jueus i palestins dormien poc per aquells temps. Israel estava mig paralizat i estressat pel fet de despertar-se cada matinada mentre sonaven les sirenes d'alarma anunciant l'entrada dins del territori israelià de míssils Scud iraquians.

En Menash tenia una especial habilitat per anar sorteiant els diferents controls de l'exèrcit israelià que estaven distribuïts al llarg de la carretera. El sol escalfava de valent quan vam arribar a Hebron a primera hora del migdia. El mercat en aquella hora està en el seu punt àlgid. La part vella de la ciutat era un conglomerat de petits i estrets carrers plens de venedors i compradors. La majoria de les façanes de les cases, construïdes durant l'època de les croades i

els mamelucs, era un fantàstic teló de fons perquè centenars d'àrabs fessin en aquells moments les seves compres.

Un carrer, Ormarben Alkhatab Street, em va cridar especialment l'atenció. Allà vaig trobar l'única carnisseria de carn de camell que havia vist mai. A la porta de la botiga un immens coll de camell de més de metre i mig de llargada, amb el seu ganxo envoltat per un petit núvol de mosques.

Un cop el visitant s'havia recuperat de la visió d'aquell tros de carn, la segona cosa que xocava als ulls era una mena de xarxa metàl·lica que, al llarg de tot el carrer, protegia els caps dels vianants. Sobre la xarxa, tota mena d'objectes contundents, pedres, fustes i pals semblaven haver-se quedat a mig camí del seu objectiu.

Tot tenia la seva explicació. En ple cor d'Hebron un grup de famílies de colons jueus s'havien instal·lat només separades dos metres davant de cases àrabs. No hi

havia dia que no volessin les pedres. Aquestes queien després sobre la xarxa metàl·lica. Una bandera israeliana penjada d'una finestra, a mena de provocació, recordava als veïns àrabs que els jueus eren allà.

Una mica més endavant hi havia la tomba dels patriarques, la cova de Macpelà, lloc sagrat per totes les religions monoteistes: sagrat pels jueus i venerada pels musulmans. No s'hi podien trobar mai en el mateix moment: jueus i musulmans entraven a aquest lloc sagrat per torns. Patrulles de soldats i arcs magnètics de detecció de metalls escorcollaven cadascuna de les persones que entrava dins del recinte sagrat.

No puc imaginar-me com, en un país obsessionat per la seguretat com és Israel, un metge jueu equipat amb una arma automàtica va poder entrar a la mesquita de Djaouliyah i disparar sobre un grup de fidels musulmans que resaven un divendres, el dia de festa dels musulmans, ma-

tar-ne més de seixanta i deixar-ne ferits un bon grapat. A Hebron es pot haver disparat un tret de conseqüències encara incalculables per al difícil procés de pau del Pròxim Orient.

La història d'Hebron, la història de jueus i àrabs. S'han trobat vestigis que proven l'existència d'un assentament a Hebron 2.000 anys abans de Crist. Aquest fet converteix aquest nucli urbà en un dels més antics del món.

Va ser a Hebron on déu va fer un pacte amb Abraham mitjançant el qual aquest es convertia en el pare del "poble elegit", el poble jueu. Quan va morir Sara, la seva dona, Abraham va comprar a Efron la cova de Macpelà i el camp on estava situada per convertir-la en la seva tomba. A la mort d'Abraham els seus fills, Ismael i Isaac van enterrar-lo al mateix lloc. Isaac i la seva dona Rebeca també van ser enterrats aquí, com també Jacob i la seva dona Lia.

La cova de Macpelà ha representat un paper fonamental en la història d'Hebron i els diferents conqueridors sempre hi han deixat la seva empremta. Amb el transcurs dels segles una reduïda comunitat jueva havia coexistit amb relativa tranquil·litat amb els àrabs.

A finals del segle XIX va néixer el sionisme polític i la població jueva d'Hebron va incrementar-se amb l'arribada de centenars d'immigrants provinents de països de l'Est d'Europa. Durant els disturbis àrabs que van assolir Palestina l'agost del 1929, la violència va ser especialment in-

La militarització dels colons és total. La vida quotidiana es fa molt difícil.

tensa a Hebron. La majoria dels jueus van ser assassinats i els pocs supervivents van ser obligats a evaquar la ciutat i marxar a Jerusalem.

Després de la victòria israeliana en la Guerra dels Sis Dies, un sector de jueus ultrareligiosos estaven desitjosos de restablir la presència jueva d'Hebron, sense tenir en consideració la ferotge oposició de la població àrab.

El Govern de Tel-Aviv va prohibir l'assentament de jueus a Hebron, però això només va servir perquè aquest grup de jueus ultraradicals estiguessin més decidits de passar a l'acció. Com que no podien viure a la ciutat, finalment van arribar a un acord amb el Govern i l'any 1972

van fundar Qiryat Arba, una gran colònia a la sortida d'Hebron, a un quilòmetre al nord de la cova de Macpelà on viuen uns 5.000 jueus. Evidentment els nous veïns no van ser ben rebuts pels àrabs. Els colons jueus tampoc estaven satisfets de la situació, perquè, malgrat tots els perills, ells volien viure al mateix Hebron.

L'any 1979, Miriam Lavinger, mare d'onze fills i una de les primeres colones, va conduir un grup de dones i nens des de Qiryat Arba fins la ciutat i va ocupar de forma il·legal el derruït Beit Hadassah, l'antic Hospital Hadassa d'Hebron, a les runes del barri jueu. Després d'ocupar-lo durant vuit mesos, en protesta per la política del Govern, va aconseguir arrancar la promesa que el Govern de Tel-Aviv facilitaria un permís especial per viure a Beit Hadassah. Aquesta decisió va donar llum verd a un assentament jueu dins del mateix Hebron. Aquests esdeveniments van desenvolupar-se enmig d'un ambient de gran polèmica i violència per l'assassinat de sis estudiants d'una *yeshiva*, una escola de culte hebraic per part d'un grup d'àrabs i la posterior venjança d'integristes jueus.

Avui dia a Hebron viuen 40 famílies jueves, envoltades de veïns àrabs totalment hostils i oposats a la seva presència. Malgrat les dificultats que representa viure en aquestes condicions, hi ha una llarga llista d'espera de colons jueus que volen anar a viure a Hebron. Mentrestant la població àrab està cada cop més ressentida pel que interpreten com una invasió del seu territori i per la presència omnipresent del Tsaal, l'exèrcit jueu, les torres de vigilància i els controls militars encarregats de vetllar per la seguretat dels colons jueus.

Josep Morell

Les conseqüències de la matança d'Hebron encara són imprevisibles. Els palestins de la zona són completament hostils a la presència dels colons i del Tsaal.